

ALACANT PER A XIQUETS I XIQUETES

1. Plaça de Correus

Fitxa orientativa per al professorat

Plaça de Gabriel Miró

Sabem que el cr. St. Ferran i aquesta plaça formen part dels terrenys guanyats al mar amb les restes de la muralla. Per això, durant molts anys va anomenar-se "Plaça de les Barques", perquè fins aquí arribaven les embarcacions.

Actualment, malgrat que està dedicada a l'escriptor Gabriel Miró, els alacantins la coneixem com a plaça de Correus, pel magnífic edifici que es troba en un cantó de la plaça restaurat i benauradament reobert el 2012.

VIDA EN UN ESTANY

Un dia a l'estany de la font de l'Aiguadora de la plaça de Correus, va aparéixer un ànec meravellós menjant grans de panís i de sobte se li va acostar una tortuga molt bonica per a vore si l'ànec es deixava perdre algun granet.

Però quan l'ànec va vore la tortuga, es va quedar enamorat d'ella i li va dir: -Menja, menja tots els que vulgues!

La tortuga es quedà molt sorpresa i de seguida es va fascinar amb l'ànec que havia estat tan generós i es veia tan templat.

Les seues mirades es van creuar i van entendre que, tot i ser de diferents espècies, tenien molt en comú i s'hi van sentir la mar d'a gust juntets, aigua va, aigua ve.

Manoli Solbes Tomás

Esplanada

Aquest passeig marítim que s'estén des de la Porta del Mar fins al passeig de Canalejas, és, potser, el més transitat de la ciutat. Es va construir damunt de l'antic dic en la primera meitat del segle XX i actualment és una de les imatges més representatives d'Alacant.

Els orígens de l'Esplanada daten del 1867, any en què es volgué higienitzar el malecò i instal·lar-hi un dels pocs punts verds de la ciutat; en aquell moment s'anomenà "Passeig d'Olade". A l'any següent, però, ja es deia "Passeig del Màrtirs", en record dels afussellats per la rebel·lió de Boné en aquell mateix lloc. L'any 1941, un cop acabada la Guerra Civil, el passeig rep el nom amb què ara el coneixem.

"Alicante es una ciudad que parecía ofrecer su cuerpo al descuido, tendido hacia el interior, en la sombra, presentando su rostro al sol, apoyado en sus dos brazos, mirando al mar. El paseo de palmeras es su rostro y constituye al visitante su goce y tranquilidad; estar en Alicante es estar en la Explanada. Alicante vivía para ser la Explanada, para estar sentado allí."

Juan Gil Albert

ALACANT PER A XIQUETS I XIQUETES

2b. Esplanada – Casa Carbonell

Fitxa orientativa per al professorat

Joan Vidal i la Casa Carbonell

L'arquitecte Joan Vidal Ramos va nàixer i va morir a Alacant el 1888 i el 1975 respectivament. Acabà els estudis d'arquitectura a l'escola de Barcelona el 1916, any en què s'instal·là definitivament a Alacant. Des de 1917 i fins al final de la Guerra Civil, Joan Vidal realitzà una obra individual amb més de 1400 projectes. L'arquitecte va ser l'encarregat de dissenyar la façana al mar de la ciutat, l'eixample, alguns edificis representatius i una gran quantitat de vivendes mitjanes. A més de la Casa Carbonell (1925) també va alçar la casa Lamagnier (1918), la seu de la Caixa d'Estalvis (1923), el Mercat Central (1912), l'Hospital Provincial (1924) o l'edifici de la Diputació (1928), entre d'altres...

L'edifici de la Casa Carbonell ocupa una illa de cases que mira a la mar. És el resultat de la reorganització urbana perquè abans hi havia el mercat de la Mar. Està dividida en dos nuclis d'escales amb dues vivendes per planta. Els patis centrals donen llum a les habitacions. L'any que s'inaugurà fou notícia perquè un hidroavió de correus procedent d'Orà s'estavellà contra una de les cúpules.

“També la Casa Carbonell, un altre dels edificis idiosincràtics d’Alacant –situat a l’extrem oriental de l’Esplanada, davant per davant de l’Hotel Palas–, té una llegenda pròpia. I explica aquesta que, quan Pep ha de portar la seua filla Marieta vora el mar per raons de salut, va arribar a Alacant i va demanar allotjament al sumptuós Palas. El recepcionista, en veure que aquell viatger tenia aspecte de llaurador pobre, li va negar l’accés. En la discussió, Pep li va dir que no patira, que es faria fora una barraqueta: una barraqueta que li llevaria la llum al luxós hotel i que tindria tantes finestres com dies té l’any. I va ser així que va manar construir la Casa Carbonell, amb les seues 365 finestres.”

Joan Borja, *Llegendes del sud*, 2005.

Alacant, que guapa estàs!

Juan Vidal Ramos

Alacant, que guapa estàs,
mirant-te en eixa platera
d'aigua blava de la mar.
Eres de lo més preciós
que en este món s'ha criat.
Pel matí t'alces nueta
entre vels de claritat.
Que rebonica te trobe
sempre per la matinà!
Después, allà pel migdia,
te poses acicalà
en tots els teus abalòrios
de palmes i de braçals
de roses i clavellines
que llüixen al sol alt.

Totes les xiques entonces
ixen a vore't muà.
Cap a l'hora de la siesta,
en la quietud entornà
d'eixe moment, tu reposes
una dolçor d'encant.
I apareixes después fresca,
i portes tota l'esprà
olor de jasmins i nardos
que embalsamen l'Esplanà.
Per la nit, plena de joies,
les llüixes en la mar,
i brillen sobre les aigües
com estreles tremolant...
Guapa estàs quant amaneixes.
Guapa, a migdia i a l'esprà,
Guapa, a la nit, guapa sempre.
Alacant, que guapa estàs!

Ajuntament

Edifici d'estil barroc construït entre 1701 i 1780 sobre l'antiga Casa de la Ciutat, per l'arquitecte Lorenzo Chápuli. És de planta rectangular, amb façana simètrica, composta d'un cos central de tres plantes flanquejat per dues torres de major altura en els extrems. Destaquem les columnes salomòniques de la façana, el Saló Blau d'estil isabelí i l'anomenada "cota zero", que mesura l'altitud sobre el nivell del mar de totes les ciutats de l'estat. Annex a l'Ajuntament, es poden apreciar restes arqueològiques en el complex anomenat "Alacant, la ciutat descoberta".

EL NIVELL DE LA MAR

"Era insòlita aquella imatge de la ciutat reflectida en l'aigua, que ho omplia tot. S'organitzaren per als visitants passeigs en gòndola que eixien del passeig d'en Ramir i anaven per Santa Maria i l'Ajuntament fins al portal d'Elx i, pels carrers Llarg i de les Voltes, fins al baluard de Sant Carles.

Els regidors entraven ara normalment a l'Ajuntament per la plaça de la Fruita i, els dies que hi havia sessions extraordinàries i solemnes, hi acudien amb barques vistoses engalanades fins al peu de l'escala règia del palau municipal.

Tanmateix, quan va passar un cert temps, sense saber com, lentament, les aigües començaren a baixar fins que tornaren al seu nivell habitual i la ciutat, a poc a poc, sense sentir-ho, el seu ritme de tots els dies.

Quan els membres de la Reial Acadèmia Espanyola de Ciències van decidir prendre com a cota de referència per als plànols topogràfics de tota la península ibèrica el nivell de l'aigua de la mar en el port d'Alacant, de bon segur que devien ignorar els fets que aquí es relaten i els gravíssims perjudicis que podrien derivar-se per a la ciència si un dia o un altre es repetien."

Calduch, Joan – Jaén, Gaspar, *Un palau d'hivern*. 1988

La catedral de Sant Nicolau:

L'església catedral de Sant Nicolau de Bari se situa a la plaça de l'Abat Penalva. Es construï sobre una mesquita anterior, en un estil renaixentista tardà o barroc desornamentat. Amb un aspecte sobri, la seua edificació es dugué a terme entre 1616 i 1662, encara que el claustre data del segle XV, malgrat estar reformat. L'any 1959 va ser elevada a catedral, de manera que comparteix la seua catedralícia amb la catedral d'Oriola.

Sant Nicolau fou un sant molt invocat a tota Europa. És el protector dels perills, dels naufragis i dels incendis. Té també una gran vinculació amb els xiquets perquè solien ser protagonistes dels seus miracles.

DE SANT NICOLAU A SANTA CLAUS

El Pare Nadal, és potser, el símbol més estés del Nadal, gràcies a l'aclaparadora influència de la cultura de consum nord-americana i del seu refresc oficial. ¿D'on va nàixer aquesta icona del vell panxut que cada any ix del Pol Nord en trineu per deixar regals a la xicalla? Sorprenentment l'origen està molt prop de la nostra cultura.

Santa Claus és l'adaptació a l'anglès de Sinterklaas, que és com els neerlandesos anomenen Sant Nicolau. La llegenda va arribar als Països Baixos en l'època en la qual aquests estaven sota el domini de la Monarquia Hispànica. Entre la Corona d'Aragó i els Països Baixos existia històricament una intensa relació comercial, que s'allarga si més no, fins la Guerra de Successió. Curiosament aquesta connexió amb Holanda explicaria l'arrelament d'una tradició probablement inventada per mariners valencians. El costum diu que Sinterklaas, amb un vaixell carregat de taronges i magranes, surt del port d'Alacant cada any per arribar a Amsterdam el dia de la festa: el 6 de desembre.

Alguns detalls semblen corroborar les arrels alacantines d'aquesta llegenda. Per exemple, Sinterklaas és acompanyat per Zwarte Pieten («Pere el Negre»), un morisc que s'encarrega de ficar dins el sac i emportar-se a Espanya els nens roïns. La identificació del roïn del conte no és gens casual, a principis del segle XVII els moriscos (un 30% de la població valenciana) serien expulsats dels territoris de la Monarquia Hispànica. Un altre indicador de l'origen valencià del mite és el fet que el patró d'Alacant és precisament sant Nicolau i se celebra el 6 de desembre, el dia de la conquesta cristiana de la ciutat. Nicolau, bisbe del s. IV d'origen grec a Turquia, és soterrat a Bari, i el seu patronatge com a benefactor dels infants arribaria a la nostra terra al segle XV, en incorporar-se el Regne Nàpols a la Corona d'Aragó. I d'ací per mar, cap al nord: cap a Flandes.

LA CANÇÓ DELS NICOLAUETS

A la darrereria de la tardor, quasi abans del solstici de l'hivern i de les festes de Nadal, hi ha una sèrie de celebracions que en la societat tradicional donaven entrada al cicle de Carnestoltes. En aquest període hi havia diverses festes caracteritzades pel seu caràcter transgressor, per la inversió dels papers, amb pràctiques com l'elecció d'autoritats burlesques (com ara, el Bisbetó, els Folls, els Enfarinats o el Rei de la Fava).

Una d'aquestes festivitats era la de Sant Nicolau, el 6 de desembre, com diu el refrany: "Sant Nicolau obri les festes de Nadal amb clau". Aquest sant és protector de la infància i patró dels escolans. Derivat d'aquest patronatge, per exemple, era molt comú i encara es manté en algunes poblacions, com ara Borriana, el costum que els xiquets feren acaptes de donatius per les cases cantant cançons especials. Així per exemple, a la veïna població de Castalla hi havia el costum antic dels Nicolauets. El 5 de desembre, la vespra del dia de Sant Nicolau, pels carrers es deia el pregó dels Nicolauets. Advertia que calia tancar bé els animals, perquè a l'endemà era la festa de Sant Nicolau, patró dels escolanets, i els xiquets tenien permís per agafar i matar tots els animals que trobaren solts per carrer (gallines, pollastres) per fer una dinada.

**Senyors advocats
fadrins i casats,
vells i velles,
obriu les orelles,
que el pobre gall
està en treball
i la galina
de la veïna
que va pondre vint-i-quatre ous
en aquell dijous.
Enviaren carta a València
i han portat resposta:
"Tota gallina fora de porta
que no tinga pleit
després de morta".**

Un costum molt característic de la ciutat d'Alacant era, però, la cigronada a sant Nicolau, que consistia en el llançament furtiu (per part de les xiques) de cigrons a la cintura de la imatge de sant Nicolau el dia de la seua festa. La finalitat era aconseguir un nuvi. Es llançaven d'amagat, i si era de cintura per avall, millor.

Del Carme als barris vells:

La plaça del Carme és el lloc on es trobava l'antic convent del Carme, edificat en 1586, reformat i convertit en quarter d'infanteria en 1850 i finalment demolit en 1936. En l'actualitat aquesta plaça és un punt estratègic per a iniciar l'exploració de dos dels barris més característics de la part antiga de la ciutat: Sant Roc i Santa Creu.

Sant Roc és el major i més conegut dels barris de l'Alacant antic. El seu nom ve de l'ermita de Sant Roc (1559, reconstruïda en 1870), que es troba a la part superior del barri, en la falda del Benacantil. És la part més pròxima a la resta de la ciutat (Rambla - Ajuntament) i per tant la de més fàcil accés.

Els carrers Major i Llauradors i les places de Sant Nicolau, el Carme i Quijano donen forma a aquesta part de la ciutat caracteritzada per la seua oferta cultural (a pesar de la trista desaparició dels cines Astoria) i d'oci nocturn. Els seus edificis més destacats són la ja esmentada ermita de Sant Roc, el convent de les Monges de la Sang i algunes cases senyorials del segle XVIII.

El **barri de Santa Creu** es caracteritza per les cases humils emblanquinades de calç i carrers estrets i empinats, molts d'ells amb escales, que s'adapten a la pendent del terreny. S'estén des de la plaça del Carme fins a l'ermita de la Santa Creu i l'Ereta, on se situava un magatzem de pólvora. Aquest barri, junt amb el de Sant Roc, va formar part del recinte emmurallat cristià fins a la demolició de la muralla del Vall (actual Rambla) a principis del segle XIX. Els carrers de Sant Antoni i Sant Rafael, amb accessos des de la plaça del Carme, són els eixos del barri.

L'ermita de la Santa Creu (últim terç del segle XVIII) és l'edifici més significatiu. A diferència de l'ermita de Sant Roc, la de la Santa Creu ha patit poques transformacions des de la seua construcció.

Eduard Irles Garrigós. "Romanç del bon alacantí" (1934)

Dins: Enric Balaguer- Rafael Alemany (1987): "Notes sobre la poesia d'Eduard Irles. Breu recull antològic", *Canelobre*, 10, ps. 29-31, i Guirao, José Ángel - Tresáncoras, Arturo (1997): *Entrañable Alicante. Curiosidades y anécdotas de la Terreta*, Alacant, ps. 180-181.

En tartaneta de fira
munta el bon alacantí.
Fragàncies de mar i alfàbega
embalsamen el matí.
Colomets blancs en el cel
fan revols de querubí.
En tartaneta de fira
munta el bon alacantí.
Dotze morterets ressonen,
i arranca pel camí
que va entre boires d'ensomni
i llums de sol llevantí.
Mariners i cigarreres
fan-li adéu des del confí.
Els seus mocadors tremolen
en la blavor del matí.
–¿A on vas, cavallet, a on vas?
¿A on vas galopant sens fi?–
En tartaneta de fira
vola el bon alacantí.
Del nostre poble d'antany
és el millor pelegrí.
i Carrers d'Alacant el vell!
Claror de goig llevantí.

En els balcons les cortines
són veles de bergantí.
Calàndries en els portals.
Una veu en el matí.
"¿Qui vol el quaranta-quatre?
iXiques, compreu el clarí!"
Alfàbegues que floreixen
quan les besa el vent marí.
Altra veu que diu: "iQuallààà...!",
i se perd en el confí.
–iArre, cavallet, galopa,
que és pla i alegre el camí! –
Ja aplega la Candelària,
entre el resplendor diví
paradetes de taronges
i llimes que són d'or fi,
torró, rotllets de punxetes,
castanyes, torrats i vi.
Sobre els ametlers en flor
canta el primer teuladí.
–Descansa un poc, cavallet,
la Condomina està aquí.–
Torres encrespades de pàmpols
a l'amor del mar llatí.

De les haciendes de l'Horta
vénen aures de gesmí.
En la mar flameja el sol,
en el cup fermenta el vi.
Els calcigadors atletes
alcen al cel llevantí,
com a ofrena, els seus braços
colmats de grans de rubí.
–iCavallet, apreta el pas,
que encara queda camí!–
Hi ha festes en el carrer:
Tonya, tabalet i vi,
cobertors en les finestres,
murta i enramades de pi.
Dolçaines marquen la dansa,
balladora i ballarí
curven els braços i avancen
en un pas solemne i fi.
Un pomell de roses fresques
porta la núvia en el si,
s'encén una clavellina
en l'orella del fadrí.
–iAixina t'isqueren ales,
cavallet, de serafí!–
iCaseta de Santa Creu,
que obris de bon de matí
els ulls, tan grans com finestres
per mirar el mar veí!

Mans fines d'alacantina
fan de tu un altar diví.
La Santa Faç i Quijano
són guies del teu destí.
iCaseta blanca i alegre
del raval alacantí,
per al mar eres gavina,
per al Castell, teuladí!
–iHala, cavallet, galopa,
mentres canta el pelegrí–
"Porte del porrat taronges,
de l'horta, raïm valenci,
de Santa Faç, magdalenes,
i del cor alicantí
la sang que és mel i que és foc,
fondellol, el nostre vi".
Una estrella solitària
brilla damunt del camí.
En el cel xiula un coet,
en el camp lladra un mastí.
En tartaneta de fira
torna el bon alacantí.

L'Ereta, o com reconquerir l'espai

El parc de l'Ereta és un jardí construït als peus del Benacantil l'any 2000, dissenyat pels arquitectes francesos Marc Bigarnet i Frédéric Bonnet. Se situa a les falques del Benacantil, i constitueix una de les vistes més espectaculars de la ciutat. Des del parc podem albirar els barris de Santa Creu i de Sant Roc, la catedral de Sant Nicolau, el port, l'ajuntament, el convent de la Sang i, fins i tot, les serres de Fontcalent i del Maigmo. En dies clars, també s'endevina Tabarca.

Al castell el nom li ve del fet que fou conquerit per Alfons X el Savi el 4 de desembre de 1248, festivitat de Santa Bàrbera. Anys més tard, el 1296, foren les tropes de Jaume II el Just les que prengueren la fortificació a l'aleshores alcaid de la ciutat Nicolau Peris, qui es negà a lliurar les claus del castell (la llegenda diu que van haver de tallar-li el braç) i fou llançat als gossos per oposar resistència, tal com conta la crònica de Ramon Muntaner: "E con lo castell fo pres, lo Senyor Rei manà que l'Alcayd no fos soterrat en cimiteri, ans lo donà per mal e féu gitar lo cos als cans".

A partir del castell es construïren, en forma d'espiral truncada per la mar, tots els barris i ravals del vell Alacant.

Mi ciudad está traspasada de Mediterráneo. El olor de mar unge las piedras, las celosías, los manteles, los libros, las manos, los cabellos. Y el cielo de mar y el sol de mar glorifican las azoteas y las torres, las tapias y los árboles.

Gabriel Miró, *El ángel, el molino, el caracol del faro*

Alacant, bandera clara de la llibertat.
Matí de mar i més mar (vent i més vent enramat)
Alacant, bandera clara foradada d'una alegre i viva sal.
Alacant de peix, horitzó de punys invictes. De fermesa.

Vicent Andrés Estellés, *Mural del País Valencià*

ALACANT PER A XIQUETS I XIQUETES
7. Pous de Garrigós – Pl. Marqués de Cagalaolla
Fitxa orientativa per al professorat

Els pous de Garrigós (plaça del Pont)

Els pous de Garrigós, a la plaça del Pont, són una antiga estructura excavada en les vessants del Benacantil usada per a l'emmagatzemament d'aigua. Hui en dia acull el Museu de l'Aigua de la ciutat d'Alacant.

Plaça del Marqués de Cagalaolla

Aquesta plaça, en la confluència del carrer Toledo i el carrer Divina Pastora, conserva el nom popular del Marqués de Cagalaolla, propietari de l'edifici que es derruí l'any 1965 en aquest mateix indret.

El Marqués:

Juan Bautista Rocamora va nàixer a mitjans del segle XIX. S'ocupava de l'estiba en el port i va comprar diverses cases per la ciutat, que llogava a treballadors del port. Conta un descendent del marqués que va haver una errada en la transcripció del nom "casa de la olla" a l'edifici del carrer Toledo on vivien. Altres autors asseguren que Rocamora es passejava pels cercles de classe alta alacantina vestit amb capa i barret, d'aquí que l'humor alacantí l'anomenara "Marqués de Cagalaolla". Siga com siga, el fet és que Rocamora es prengué a bé el seu sobrenom i feu posar en la façana de la casa del carrer Toledo l'escultura d'un xiquet cagant.

La plaça:

No va existir com a tal fins els anys 80. És el resultat de l'enfonsament de l'edifici de tres plantes dels marquesos l'any 1965, després de la qual caigueren les cases immediates. S'hi va col·locar un pou al centre en referència al que solia haver enmig de les cases tradicionals del barri. El nom oficial, malauradament, no fa cap referència a la història.

Barri de la Vila Vella,
ànima ardent d'Alacant:
cases morenes de sol
vestides de colors clars
que se'n pugen al Castell
per a mirar-se a la mar.

Placetes i carrerons
on s'adormixen els anys...
Un so d'alegres dolçaines
sona des d'un temps d'antany
i entre vives lluminàries
la dansa broda el seu pas.

iVila Vella! iVila Vella!
Tens en la plaça del Pont
-entre el Castell i la mar-
d'Alacant el noble cor.

Barri de la Vila Vella,
ànima ardent d'Alacant...
Gavines i colomets
volen baix un sol triomfant.

Eduard Irles Garrigós,
"Barri de la Vila Vella"

La porta Ferrissa

Encara queden restes d'una de les torrasses laterals de la porta Ferrissa (segles XII - XIII), que donava pas a la ciutat àrab, *madina Laqant*, espai totalment emmurallat. Era doncs una portalada musulmana que va estar constantment reestructurada a la primera mitat del s. XVI. Fou de gran importància militar per a la defensa de la Vila Vella, tant per als vilatans musulmans com per als cristians.

Descrita en diferents cròniques de la ciutat, se sap que tenia un arc de mig punt àrab decorat amb inscripcions alcoràniques a la façana que donava a l'eixida, i que tenia un arc ogival en la que donava a l'interior. Fou enderrocada a mitjan segle XIX per petició dels veïns de la zona per facilitar-hi els accessos.

LLEGÓ CON TRES HERIDAS

Llegó con tres heridas:
la del amor,
la de la muerte,
la de la vida.

Con tres heridas viene:
la de la vida,
la del amor,
la de la muerte.

Con tres heridas yo:
la de la vida,
la de la muerte,
la del amor.

Miguel Hernández

El palau del Marqués del Bosc

En aquest espai també podem contemplar la casa del Marqués del Bosc. Un dels edificis emblemàtics d'aquesta part de la ciutat. El personatge que va donar nom a la casa fou José María de Rojas i Canicia, IV comte de Casa Rojas, VII Marqués de Bosc d'Ares, comte de Torrellano, entre altres títols.

El palau del Marqués de Bosc és un conjunt d'èpoques i estils diferents. Durant la Guerra Civil el palau va ser la seu de l'Ateneu. En l'Ateneu el poeta oriolà Miguel Hernández oferí una conferència el 21 d'agost de 1937 per a contar les seues impressions sobre el conflicte que dessagnava Espanya eixos anys.

ALACANT PER A XIQUETS I XIQUETES

9. Basílica de Santa Maria

Fitxa orientativa per al professorat

Plaça de Santa Maria, el cor de la vila musulmana:

La ciutat musulmana, *madina Laqant*, es corresponia a l'actual barri de la Vila Vella. Era travessada per tres carrers paral·lels, el carrer de Dalt, el d'Enmig i el de Baix (o Vilavella). La plaça de Santa Maria era el centre econòmic i social, on tenia lloc el mercat. Aquí estava la mesquita major, sobre la qual després de la conquesta cristiana va contruir-se la basílica de Santa Maria. Santa Maria és l'església més antiga d'Alacant. L'edifici actual va ser construït entre el segle XIV i XVI en estil gòtic i amb elements renaixentistes. La portada és barroca del s. XVIII. Destaquem com a curiositat que les dos torres aparent bessones que la flanquegen siguen en realitat molt diferents. La de la dreta és del s. XIV, té forma d'ele i formava part de l'antiga muralla de la ciutat; en canvi la de l'esquerra és quadrada i va ser afegida al s. XVIII.

També en aquesta plaça hi ha l'edifici civil més antic d'Alacant, conegut com l'Assegurada, construït el 1685. Era en el seu origen un magatzem de farina i forment per a assegurar el pa a la ciutat. Però ha tingut diverses funcions després, entre les quals està ser el primer institut de Segona Ensenyança de la ciutat. Actualment és la seu del Museu d'Art Contemporani d'Alacant (MACA). Com que és un espai tan antic està carregat d'història i de llegenda. Una llegenda, per exemple, està vinculada a l'incendi de Santa Maria de 1484 en què la imatge de la Mare de Déu es traslladà miraculosament a Agres i resultà il·lesa. D'altres parlen de diverses galeries que comuniquen el Castell d'Alacant amb espais de la ciutat, com ara l'església de Santa Maria. Però potser la més coneguda siga la de la Cara del Moro, vinculada a una de les penyes del Benacantil, que recorda el perfil d'una figura humana. Aquesta imatge ha evocat diverses històries ambientades en l'època medieval, que rememoren el passat islàmic de la ciutat.

LLEGENDA DE LA CARA DEL MORO

Diu que diuen que en aquells temps medievals, al castell d'Alacant vivia un rei moro que tenia una filla, la princesa, que, com ja podeu figurar-vos, era bellíssima. El cas era que el rei pretenia casar la seua filla amb algun home important i, per trobar-lo, va organitzar una esplendorosa festa nocturna.

Aquella nit la bellesa de la jove va captivar els cors del general Almansur i el d'un jove riquíssim de la comarca. El primer va prometre al rei que, si li concedia la mà de la princesa, ell aniria a Damasc per portar espècies, joies i teixits preciosos. L'altre va oferir de fer una séquia que portaria aigua des de Tibi al peu mateix del Benacantil.

Què hi va passar? Que mentre Almansur anava i tornava de Damasc, l'altre pretendent, amb galanteries i dolces paraules, va enamorar la princesa, encara que no va fer la séquia que havia promés. Quan Almansur va tornar de Damasc amb la seua preciosa càrrega, es va trobar que la princesa estimava l'altre jove. Però el rei, home de paraula, va concedir la mà de la seua filla a Almansur, i aleshores va passar el que va passar...

Joaquim G. Caturla, «La cara del Moro d'Alacant», *Rutes de Llegenda, Informació*, 1/XII/2015.

ALACANT PER A XIQUETS I XIQUETES
10. Passeig de Ramiro – Platja del Postiguat
Fitxa orientativa per al professorat

El Passeig de Ramiro:

Fins el segle XIII, aquest passeig que encara no ho era, representava el límit de la vila i soc de la medina àrab. A finals del segle XIX es convertí en un jardí romàntic seguint les modes de l'època, amb varietat d'arbreda, anomenat Ruiz Corbalán. Amb tot, el nom popular era el de Ramiro de Espejo, benefactor de l'època. Més tard rebé també el nom de Baronesa de Satrústegui, poeta García Lorca i Teniente Luciáñez, durant el franquisme. En 1979 va recuperar el nom popular de Ramiro. Quan es va voler restaurar el jardí es trobaren restes de la muralla que s'envoltaren de ciment.

La Muralla i el Postiguat:

L'actual muralla d'Alacant data del segle XVI, se'n conserven 56 metres de llarg, que fan 2'4 d'amplària i 3'5 d'alçada. El nom popular de la platja del Postiguat té l'origen en una petita porta (o "postic") que hi havia a la muralla.

La manta al coll

La manta al coll i el cabasset
mos anirem al Postiguat
La manta al coll i el cabasset
mos anirem, mos anirem
al Postiguat

Arreando a xim-pam-pum.
Arreando a xim-pam-pum.

J. Arques i Manuel García